

รายงานสรุปการเดินทางเข้าเยี่ยมเยือน
และหารือแนวทางการขับเคลื่อน
เรื่อง

“การปกป้องและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน
ให้แก่ประชาชน และธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน”

ณ สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชน สิทธิเสรีภาพและการคุ้มครองผู้บริโภค วุฒิสภา
โดย คณะอนุกรรมการด้านสิทธิมนุษยชนและสิทธิเสรีภาพ

สารบัญ

บทนำ	หน้า
๑. การนำเสนอข้อมูลของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ	๑
๒. เรื่อง กลุ่มบุคคลไร้รัฐไร้สัญชาติและผู้ที่ไม่มีสถานะทางทะเบียน	๑๑
๓. เรื่อง สถานการณ์ด้านสิทธิมนุษยชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้	๑๒
๔. เรื่อง ธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน	๑๕
๕. ประเด็นหารืออื่น ๆ	๑๗

บทนำ

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชน สิทธิเสรีภาพและการคุ้มครองผู้บริโภค วุฒิสภา ซึ่งมีหน้าที่และอำนาจในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ กระทู้กิจการ พิจารณาขอโทษหรือศึกษาเรื่องใด ๆ ที่เกี่ยวกับการส่งเสริมความร่วมมือและการประสานงานระหว่างหน่วยราชการ องค์กรเอกชน และองค์กรในด้านสิทธิมนุษยชน ติดตาม ตรวจสอบการกระทำหรือการละเว้นการกระทำ อันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน สิทธิเสรีภาพ การสื่อสารมวลชนและสื่อสาธารณะ การคุ้มครองผู้บริโภค ปัญหาความเดือดร้อนของผู้บริโภค พิจารณาศึกษา ติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ และแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ที่อยู่ในหน้าที่และอำนาจ และอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

คณะกรรมการได้รับมอบหมายให้พิจารณารายงานผลการประเมินสถานการณ์ด้านสิทธิมนุษยชนของประเทศไทย ปี ๒๕๖๒ และปี ๒๕๖๓ ซึ่งคณะกรรมการเห็นว่าสถานการณ์ด้านสิทธิมนุษยชนของประเทศไทย ในช่วงระยะเวลาที่ผ่านมา มีประเด็นและข้อห่วงกังวลที่เกิดขึ้นหลายประการ ไม่ว่าจะเป็นการใช้สิทธิและเสรีภาพในการชุมนุมทางการเมือง สิทธิในการเข้าถึงการรักษาพยาบาล สิทธิในการเข้าถึงวัคซีนป้องกันโรคโควิด ๑๙ สิทธิการได้รับเงินเยียวยาจากการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อโควิด ๑๙ และประเด็นสานต่อการดำเนินงานในเรื่องธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน ซึ่งประเทศไทยได้รับการยอมรับจากนานาประเทศว่า ประเทศไทยได้มีการดำเนินงานเรื่องธุรกิจกับสิทธิมนุษยชนอย่างรอบด้าน และยังเห็นว่าเรื่องธุรกิจกับสิทธิมนุษยชนจะเป็นเงื่อนไขสำคัญในการแข่งขันทางการค้าต่อไปในอนาคต จึงควรมีการสานต่อการดำเนินงานในเรื่องดังกล่าว

ดังนั้น การเดินทางเข้าเยี่ยมเยียนและแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นร่วมกับคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (กสม.) มีวัตถุประสงค์เพื่อแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการขับเคลื่อนร่วมกันในการปกป้องและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนให้แก่ประชาชนในประเด็น การใช้สิทธิและเสรีภาพในการชุมนุมทางการเมือง การลดความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงบริการของรัฐ สถานการณ์ด้านสิทธิมนุษยชนของประเทศไทย สถานการณ์ด้านสิทธิมนุษยชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ เรื่องธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน รวมทั้งหารือแนวทางการดำเนินงานร่วมกับ กสม. ในการดำเนินงานเรื่องสิทธิมนุษยชน เพื่อให้เกิดการปกป้องและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนให้แก่ประชาชนต่อไป

หารือแนวทางการขับเคลื่อน เรื่อง “การปกป้องและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนให้แก่ประชาชน และธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน”

นางสาวพรประไพ กาญจนรินทร์ ประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ได้กล่าวต้อนรับ ความว่า กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (กสม.) มีความยินดีเป็นอย่างยิ่งที่คณะกรรมาธิการสิทธิมนุษยชน สิทธิเสรีภาพและการคุ้มครองผู้บริโภค วุฒิสภา เดินทางมาเยี่ยมเยือน และร่วมหารือแลกเปลี่ยน ความคิดเห็นเกี่ยวกับประเด็นสิทธิมนุษยชนต่าง ๆ ซึ่ง กสม. ชุดที่ ๔ ได้เริ่มทำงานเมื่อเดือนพฤษภาคม ๒๕๖๔ และมีนโยบายการทำงาน ๕ ประการ ดังนี้

๑. มุ่งเน้นการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนด้วยความรวดเร็วและเป็นธรรม โดยการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาสนับสนุนการปฏิบัติงานเพื่อให้ประชาชนได้รับการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน และการแก้ไขปัญหาอย่างทันทั่วถึง รวมทั้งการแก้ปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชนที่เกิดจากปัญหาเชิงโครงสร้างอย่างเป็นระบบ

๒. ส่งเสริมวัฒนธรรมการเคารพสิทธิมนุษยชน การเคารพในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ การเคารพความแตกต่างในความคิดเห็น ความเชื่อ เชื้อชาติ ศาสนา เพศ ภาษา หรือสถานะอื่นใด รวมทั้งการเคารพสิทธิและเสรีภาพภายใต้กรอบของกฎหมาย

๓. สร้างและสนับสนุนกระบวนการความร่วมมือขององค์กรเครือข่ายทั้งในและต่างประเทศ ให้มีความเข้มแข็งในการขับเคลื่อนงานด้านสิทธิมนุษยชน

๔. สร้างความเชื่อมั่นต่อบทบาทของ กสม. ในระดับสากล โดยผลักดันให้มีการแก้ไขบทบัญญัติของกฎหมายที่ยังอาจไม่สอดคล้องกับหลักการปารีส ทั้งนี้ เพื่อให้ กสม. ได้รับการปรับสถานะจากระดับ B กลับคืนสู่สถานะ A

๕. เร่งพัฒนาสำนักงาน กสม. ให้มุ่งสู่การเป็นองค์กรที่มีสมรรถนะสูงบนฐานคิดในการนำระบบเทคโนโลยีดิจิทัล และการบริหารจัดการสารสนเทศระบบคลังข้อมูล (Big Data) มาใช้เป็นเครื่องมือในการบริหารจัดการและพัฒนาองค์ความรู้ขององค์กร

โดยในช่วงการทำงานของ กสม. ที่ผ่านมา ได้มีการลงพื้นที่ตรวจสอบ ข้อมูล ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับเรื่องสิทธิมนุษยชนในกรณีต่าง ๆ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องครบถ้วน และได้มีการทำความเข้าใจกับทั้งประชาชน หน่วยงานของรัฐ เกี่ยวกับแนวทางการดำเนินงานของ กสม. มาอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ถูกต้องตรงกัน รวมทั้งให้ความสำคัญในการทำงานร่วมกับทุกภาคส่วน

ลำดับต่อมา กสม. แต่ละท่านได้แนะนำตัวและให้ข้อมูลการดำเนินงานในช่วงที่ผ่านมา โดยเริ่มจาก

นางสาวปิติกาญจน์ สิทธิเดช กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ได้กล่าวต่อที่ประชุม สรุปลงสาระสำคัญได้ ดังนี้

๑. ได้รับมอบหมายให้ผัดขอบงานด้านกระบวนการยุติธรรม โดยการทำงานของ กสม. จะเป็นลักษณะการเข้าไปส่งเสริมสิทธิในด้านต่าง ๆ แก่ประชาชน และในช่วงที่ผ่านมาได้มีโอกาสเข้าไปตรวจเยี่ยมเรือนจำและทัณฑสถาน พบว่า มีเรื่องร้องเรียนในเรือนจำเป็นจำนวนมาก จึงได้มีข้อเสนอให้เรือนจำและทัณฑสถาน

มีการจัดทำคู่มือมาตรฐานการปฏิบัติงานเกี่ยวกับเรื่องร้องเรียน เพื่อกำหนดขั้นตอนการปฏิบัติงานที่ชัดเจน และเห็นว่าประเด็นการร้องเรียนในเรือนจำส่วนใหญ่จะเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการอายัดตัว การดำเนินคดีล่าช้า การประกันตัว การควบคุมตัวผู้ต้องขังที่คดียังอยู่ระหว่างการพิจารณาว่าควรมีสถานที่ควบคุมที่มีความเหมาะสมและไม่ควบคุมรวมกับผู้ต้องขังหรือนักโทษเด็ดขาด

๒. สัปดาห์ที่ผ่านมา กสม. ได้เข้าร่วมเวทีกรอบความร่วมมือระหว่างสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (South East Asia National Human Rights Institutions Forum หรือ SEANF) เป็นความร่วมมือกันในด้านต่าง ๆ ของสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติหรือคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ของประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ มีสมาชิกรวม ๖ สถาบัน โดยประเทศไทยจะมีการจัดทำคู่มือตรวจเยี่ยมเรือนจำและทัณฑสถาน การปรับปรุงคู่มือการปฏิบัติต่อผู้ต้องขัง เพื่อให้คู่มือมีความเหมาะสมและสอดคล้องกับหลักการสากล รวมทั้งนำไปสู่การอบรมเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในเรือนจำ

นายสุชาติ เศรษฐมาลินี กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ได้กล่าวต่อที่ประชุม สรุปลงสาระสำคัญได้ ดังนี้

๑. จากการทำงานในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ยังเห็นว่ามีการร้องเรียนเรื่องเกี่ยวกับการซ้อมทรมาน การบังคับตรวจสารพันธุกรรม (DNA) แม้ว่าในระยะหลังประเด็นเรื่องร้องเรียนดังกล่าว จะลดน้อยลง แต่ประเด็นการปิดล้อมตรวจค้นในพื้นที่ ยังคงเกิดขึ้นอยู่

๒. สำหรับปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ไม่ได้เกิดขึ้นเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐกับประชาชนเท่านั้น แต่ยังพบปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชนของประชาชนในพื้นที่ และปัญหาความรุนแรงในครอบครัว ซึ่งมีจำนวนค่อนข้างมากและมีสถิติตัวเลขที่สูงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

๓. ผลกระทบจากเหตุการณ์ความไม่สงบในพื้นที่ ซึ่งพบว่ามียอดผู้เสียชีวิตประมาณ ๔,๐๐๐ คน และมีหญิงหม้ายจำนวนมาก ประกอบกับมีงานวิจัยที่กล่าวถึงผลกระทบทางจิตใจของกลุ่มบุคคลดังกล่าวในพื้นที่ ซึ่งเห็นว่าเรื่องดังกล่าวต้องมีการดำเนินงานค่อนข้างมาก เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของกลุ่มบุคคลดังกล่าว

จากการที่ได้มีการหารือแลกเปลี่ยนกับนักวิชาการและภาคประชาสังคมในพื้นที่ถึงแนวทางการทำงาน รวมทั้งได้มีโอกาสพบ พลเอก มณี จันทรทิพย์ ผู้แทนพิเศษรัฐบาล และได้เชิญผู้บริหารของกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร (กอ.รมน.) ภาค ๔ เพื่อหารือประเด็นต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ เช่น การตรวจ DNA ของหน่วยงานในพื้นที่ที่มีความซ้ำซ้อนกัน เป็นต้น ซึ่งจากการพูดคุยหารือดังกล่าว เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินงานในพื้นที่เป็นอย่างมาก และในอนาคตหากมีการพูดคุย แลกเปลี่ยนระหว่างหน่วยงานกันมากขึ้น ก็จะเป็นประโยชน์ในการคุ้มครองสิทธิของประชาชน

๔. กสม. ชุดที่ผ่านมา ได้มีการจัดทำคู่มือการจัดการเรียนรู้สิทธิมนุษยชนศึกษาขั้นพื้นฐาน ๕ ช่วงชั้น เพื่อให้นักเรียนระดับปฐมวัย ประถมศึกษาตอนต้น ประถมศึกษาตอนปลาย มัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลายทั่วประเทศจะได้เรียนรู้สิทธิมนุษยชนผ่านกิจกรรมต่าง ๆ ที่น่าสนใจ และปัจจุบันอยู่ระหว่างการจัดทำเป็นภาษามลายูเพื่อให้นักเรียนในพื้นที่ได้มีโอกาสเข้าถึงเรื่องดังกล่าว และถือว่าเป็นการบ้านของ กสม. ชุดนี้ ที่จะต้องนำมาพิจารณาว่าจะสามารถเผยแพร่ชุดความรู้ดังกล่าวไปยังโรงเรียนต่าง ๆ อย่างไรให้ทั่วถึง รวมทั้งโรงเรียนที่สอนศาสนาอิสลามด้วย ซึ่งจะเป็นประโยชน์แก่เด็กและเยาวชนจะได้เรียนรู้ถึงสิทธิของตนเอง และการเคารพสิทธิของผู้อื่น

๕. ปังปประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ ได้รับอนุมัติให้จัดตั้งสำนักงานสิทธิมนุษยชนในพื้นที่ภาคใต้ โดย กสม. ได้พิจารณาแล้วว่า จะตั้งสำนักงานในมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ซึ่งเป็นจุดเชื่อมโยงและประชาชนสามารถเข้าถึงได้ง่าย และเป็นประเด็นท้าทายที่ กสม. ชุดนี้ จะดำเนินงานในเรื่องสิทธิมนุษยชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

นอกจากนี้ กสม. ยังมีหน้าที่ในการดูแลศูนย์ศึกษาและประสานงานด้านสิทธิมนุษยชนร่วมกับมหาวิทยาลัยในภูมิภาคต่าง ๆ ๑๒ ศูนย์ ซึ่งเป็นการทำ “บันทึกข้อตกลง” (MOU) ที่ กสม. ชุดที่ ๓ ได้ดำเนินงานไว้ ดังนั้น กสม. ชุดนี้ จะมีการดำเนินงานที่สานต่อการทำงานในเรื่องดังกล่าวให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งศูนย์ดังกล่าว

ดังนั้น จึงเห็นว่า กสม. และคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนฯ หากได้มีโอกาสทำงานร่วมกันในการพัฒนาสิทธิมนุษยชนในด้านต่าง ๆ ทั้งสิทธิเด็ก สิทธิสตรี ที่ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์ความไม่สงบจะเป็นประโยชน์ต่อกลุ่มบุคคลดังกล่าวเป็นอย่างมาก

นางปรีดา คงแป้น กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ได้กล่าวต่อที่ประชุม สรุปลงสาระสำคัญได้ ดังนี้

๑. ได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบงานเกี่ยวกับเรื่องของกลุ่มชาติพันธุ์ กลุ่มชายขอบ บุคคลผู้ไม่มีสถานะทางทะเบียน ผลกระทบของประชาชนเกี่ยวกับเรื่องที่อยู่อาศัยและที่ดินทำกิน รวมทั้งเรื่องทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๒. สำหรับปัญหาของกลุ่มคนไร้รัฐไร้สัญชาติ พบว่ามี ๓ กลุ่ม ได้แก่

กลุ่มคนไทยพลัดถิ่น ซึ่งพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๕ ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมหลักเกณฑ์สำหรับกลุ่มบุคคลดังกล่าว และจากการดำเนินงานเกี่ยวกับ กลุ่มคนไทยพลัดถิ่น มาเป็นระยะเวลากว่า ๑๐ ปี สามารถพัฒนาสัญชาติของกลุ่มบุคคลดังกล่าวได้ประมาณร้อยละ ๕๐ หรือประมาณ ๙,๐๐๐ คน ตามจำนวนที่กรมการปกครองได้ขึ้นทะเบียนไว้ ซึ่งจำนวนดังกล่าวยังไม่รวมถึงคนตกสำรวจอีกประมาณ ๒๐,๐๐๐ คน

กลุ่มบุคคลไร้รัฐไร้สัญชาติ ซึ่งปัจจุบันมีจำนวนประมาณ ๕๐๐,๐๐๐ คน และจากการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อโควิด - ๑๙ ส่งผลกระทบต่อประชาชนกลุ่มดังกล่าวได้รับผลกระทบเป็นอย่างมาก และไม่สามารถเข้าถึงสิทธิต่าง ๆ ได้ รวมทั้งเห็นว่ายังไม่มี การดำเนินงานเพื่อให้สัญชาติกับบุคคลดังกล่าวเท่าที่ควร

ดังนั้น จึงขอเชิญชวนคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนฯ ร่วมกันดำเนินงานกับ กสม. เพื่อหาแนวทางในการพัฒนาสัญชาติของกลุ่มบุคคลดังกล่าวให้ได้รับสัญชาติ และเข้าถึงสิทธิต่าง ๆ ขึ้นพื้นฐานตามที่กฎหมายกำหนดไว้ และเห็นว่ารัฐบาลควรที่จะนำเรื่องคนไร้รัฐไร้สัญชาติและ ผู้ไม่มีสถานะทางทะเบียนยกมาเป็นวาระแห่งชาติ

กลุ่มชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมือง ซึ่งปัจจุบันมีประชาชนกลุ่มนี้ประมาณ ๗ - ๘ ล้านคน ได้มีการดำเนินงานในเรื่องดังกล่าวอย่างต่อเนื่อง และได้มีการผลักดันมติคณะรัฐมนตรีว่าด้วยการฟื้นฟูวิถีชีวิตชาวเล และมติคณะรัฐมนตรีว่าด้วยแนวนโยบายในการฟื้นฟูวิถีชีวิตชาวกระเหรี่ยง และปัจจุบันได้สนับสนุนในเรื่องของร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองและส่งเสริมวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์ พ.ศ. ซึ่งถือว่าเป็นร่างพระราชบัญญัติที่สำคัญในการคุ้มครองสิทธิและส่งเสริมคุณภาพชีวิตด้านต่าง ๆ ให้แก่กลุ่มชาติพันธุ์ และเพื่อให้กลุ่มชาติพันธุ์สามารถดำรงชีวิตในสังคมตามวัฒนธรรม ประเพณี และวิถีชีวิตดั้งเดิมของแต่ละกลุ่มชาติพันธุ์ไว้ได้

๓. สำหรับปัญหาคนกับป่า จากการลงพื้นที่ตรวจสอบข้อเท็จจริง พบว่าหน่วยงานในกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีการดำเนินคดีกับชาวบ้านและประชาชนประมาณ ๔๐,๐๐๐ คดี ซึ่งโดยส่วนใหญ่เป็นกลุ่มชาติพันธุ์ และชาวบ้านที่อาศัยอยู่ในป่าก่อนที่จะมีการประกาศเป็นเขตป่าสงวนแห่งชาติ **ดังนั้น สำหรับการดำเนินงานในเรื่องดังกล่าว ควรที่จะต้องหาวิธีการหรือแนวทางในการผ่อนปรน เพื่อให้ประชาชนสามารถอาศัยอยู่ร่วมกับป่าได้** โดยเฉพาะ

การจัดทำกฎหมายลำดับรองตามที่พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๒ กำหนดไว้ มีการกำหนดประเด็นที่เป็นการละเมิดสิทธิชุมชนหลายประการ เนื่องจากชุมชนได้อาศัยอยู่ในพื้นที่มาก่อน และเมื่อเกิดปัญหาการละเมิดสิทธิชุมชนดังกล่าว จึงควรร่วมกันหาทางในการแก้ไขปัญหา ดังกล่าว

นอกจากนี้ ยังพบปัญหาการทำโครงการขนาดใหญ่ที่ส่งผลกระทบต่อสิทธิชุมชน โดยเฉพาะสิทธิของกลุ่มชาติพันธุ์ ประมาณ ๓๖ ชุมชน ประกอบกับชาวบ้านหรือประชาชนทั่วไป ไม่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการทำการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม (Environmental Impact Assessment หรือ EIA) และโดยส่วนใหญ่ผู้ที่ได้รับผลกระทบเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ ซึ่งต้องใช้ภาษาเฉพาะ ในการประเมินผลกระทบจากโครงการพัฒนาที่มีต่อสุขภาพหรือความสมบูรณ์ของสิ่งแวดล้อม ดังนั้น จึงเห็นว่าการทำ EIA ควรต้องมีการตรวจสอบรายละเอียดของการทำงานอย่างละเอียด มิเช่นนั้น การจัดทำโครงการขนาดใหญ่จะส่งผลกระทบต่อกลุ่มบุคคลดังกล่าวได้

๔. ประเด็นเรื่องศูนย์พักพิงผู้ลี้ภัย กสม. ได้รับข้อมูลว่า มีผู้ที่อาศัยอยู่ในศูนย์พักพิงดังกล่าว หลายหมื่นคน และมีความเป็นอยู่ที่ยากลำบาก ไม่มีการพัฒนาชีวิตที่ดีขึ้นแต่ประการใด และรัฐบาลไทย ได้ร่วมมือกับสำนักงานข้าหลวงใหญ่ผู้ลี้ภัยแห่งสหประชาชาติ (The United Nations High Commissioner for Refugees: UNHCR) ดำเนินงานดังกล่าวมาอย่างต่อเนื่อง

ดังนั้น กสม. จึงขอเชิญชวนคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนฯ ร่วมลงพื้นที่ตรวจสอบข้อเท็จจริง ต่าง ๆ เพื่อร่วมมือกันหาแนวทางในการแก้ไขและพัฒนางานเรื่องสิทธิมนุษยชน และเพื่อให้ ประชาชนเข้าถึงสิทธิขั้นพื้นฐานตามที่กฎหมายกำหนดไว้

นางสาวศยามล ไกยูรวงศ์ กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ได้กล่าวต่อที่ประชุม สรุปลสาระสำคัญได้ ดังนี้

๑. ได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบงานเกี่ยวกับงานด้านกฎหมาย สิทธิชุมชน สิทธิในที่ดิน แรงงาน และการคุ้มครองผู้บริโภค ซึ่งประเด็นที่สำคัญและอยู่ระหว่างการดำเนินงานอยู่ คือ เรื่องแรงงานข้ามชาติ ซึ่งตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๘ กันยายน ๒๕๖๔ ได้อนุญาตให้แรงงาน ๓ สัญชาติ สามารถทำงานใน

ประเทศไทยได้ แต่ก็ยังมีประเด็นแรงงานตกหล่นเกิดขึ้นอยู่ จึงได้มีการประชุมร่วมกับกระทรวงแรงงาน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องว่าจะแก้ไขปัญหาแรงงานตกหล่น และแรงงานที่ทะลักเข้ามาทำงานในประเทศ ได้อย่างไร ซึ่งการดำเนินงานในเรื่องดังกล่าวมีข้อจำกัดพอสมควร

นอกจากนี้ยังมีปัญหาเรื่องแรงงานในระบบที่ถูกเลิกจ้าง โดยนายจ้างเป็นชาวต่างชาติ และหลบหนีไม่จ่ายเงินชดเชยการเลิกจ้างตามที่กฎหมายกำหนดไว้ ซึ่งประเด็นดังกล่าวได้มีการหารือกับกระทรวงแรงงานเพื่อหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาว่าจะสามารถดำเนินการได้อย่างไรบ้าง โดยกระทรวงแรงงานอยู่ระหว่างการริเริ่มและศึกษาการจัดตั้งกองทุนความเสี่ยง ซึ่งจะใช้วิธีการให้นักลงทุนหรือนายจ้าง ต้องนำเงินมาเป็นประกันวางไว้ในกองทุนดังกล่าว และหากเกิดกรณีที่นักลงทุนหรือนายจ้างไม่จ่ายค่าจ้างหรือค่าเลิกจ้าง รัฐบาลจะมีเงินในการชดเชยแก่แรงงาน จึงเห็นว่า คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนฯ สามารถที่จะช่วยผลักดันเรื่องดังกล่าวได้

๒. ประเด็นการมีส่วนร่วมของประชาชนและชุมชนในการจัดทำโครงการขนาดใหญ่ เช่น โครงการผันน้ำ โครงการโรงไฟฟ้า เป็นต้น พบว่า ในพื้นที่ภาคใต้เกิดการเปลี่ยนแปลงเมืองอย่างรวดเร็ว และประชาชนในพื้นที่ไม่ทราบข้อมูลหรือไม่รับรู้ถึงการดำเนินงานดังกล่าวแต่ประการใด แม้ว่าพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. ๒๕๖๒ ได้กำหนดกลไกไว้ให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในเรื่องผังเมืองก็ตาม แต่ไม่มีการดำเนินการตามที่กฎหมายกำหนดไว้ ซึ่งเรื่องดังกล่าวถือว่าเป็นข้อจำกัดของหน่วยงานภาครัฐในแง่การดำเนินการจัดกระบวนการให้ประชาชนเข้าใจเรื่องดังกล่าว ซึ่ง กสม. จะมีการจัดทำข้อมูลและความเห็นเรื่องดังกล่าวเสนอไปยังรัฐบาลต่อไป และขอฝากประเด็นไปยัง คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนฯ พิจารณาเกี่ยวกับกฎหมายที่ยังทำให้การดำเนินงานในเรื่องดังกล่าว มีข้อจำกัดด้วย

๓. ประเด็นกฎหมายเกี่ยวกับสิทธิและเสรีภาพของประชาชน จึงขอเสนอให้มีผู้ประสานงานร่วมกันระหว่าง กสม. และวุฒิสภา เพื่อร่วมกันขับเคลื่อนและผลักดันกฎหมายในเรื่องดังกล่าวให้มีผลใช้บังคับโดยเร็ว เช่น กสม. ได้มีการผลักดันร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทรมานและการกระทำให้อับชยสูญหาย พ.ศ. ซึ่งปัจจุบันร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวอยู่ในการพิจารณาในวาระที่ ๒ ชั้นกรรมาธิการของสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งมีข้อห่วงกังวลว่าเนื้อหาและสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัตินี้จะตกหล่นหรือครบถ้วนสมบูรณ์ตามที่ได้นำเสนอหรือไม่ จึงขอฝากประเด็นการคุ้มครองสิทธิของผู้ที่ถูกกระทำความผิด หรือผู้ที่ถูกบังคับให้สูญหายไปยังวุฒิสภา พิจารณาให้ครบถ้วนสมบูรณ์ด้วย

๔. ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการดำเนินงานขององค์กรที่ไม่แสวงหารายได้หรือกำไรมาแบ่งปันกัน พ.ศ. ซึ่งร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว ปัจจุบันอยู่ระหว่างที่สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อให้กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ นำไปรับฟังความคิดเห็นจากผู้ที่เกี่ยวข้องและผู้มีส่วนได้เสียตามมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญ ดังนั้น จึงขอฝากประเด็นไปยังคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนฯ ว่า ร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว ควรให้ความสำคัญในเรื่องการส่งเสริมที่สามารถตรวจสอบได้ขององค์กรที่ไม่แสวงหารายได้หรือกำไรมาแบ่งปันกัน เนื่องจากเห็นว่ากฎหมายฉบับดังกล่าว ควรเป็นกฎหมายในลักษณะส่งเสริมซึ่งจะเป็นประโยชน์กับประชาชนมากกว่าเป็นกฎหมายในลักษณะควบคุมและกำกับ

๕. ประเด็นบทบัญญัติที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ บัญญัติไว้เกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชน เช่น มาตรา ๒๕ ซึ่งเป็นบทบัญญัติที่เพิ่มเติมมาจากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ และ ๒๕๕๐ และข้อยกเว้น ที่บัญญัติว่า “ไม่กระทบกระเทือนหรือเป็นอันตรายต่อความมั่นคงของรัฐ ความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน และไม่ละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลอื่น” เห็นว่า การกำหนดบทบัญญัติในลักษณะดังกล่าว อาจทำให้เกิดการใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติได้ และอาจทำให้หลักการในการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนตามรัฐธรรมนูญไม่มีผลใช้บังคับ เป็นต้น

๖. ประเด็นร่างกฎหมายลำดับรองของพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๒ ที่ออกตามมาตรา ๖๔ และมาตรา ๖๕ โดยมาตราดังกล่าวมีเจตนารมณ์ในการช่วยเหลือให้ประชาชนสามารถอาศัยอยู่ร่วมกับป่าได้ **แต่พบว่า** กฎหมายลำดับรองที่กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืชอยู่ระหว่างการจัดทำค่อนข้างกำหนดขั้นตอนหลายขั้นตอน และเป็นภาระแก่ประชาชนในการเข้าใช้พื้นที่ซึ่งเรื่องดังกล่าว กสม. อยู่ระหว่างทำความเข้าใจต่อการจัดทำกฎหมายลำดับรองดังกล่าว เพื่อจะเสนอไปยังกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยมีสาระสำคัญให้เนื้อหาของกฎหมายมีลักษณะส่งเสริมให้ประชาชนสามารถอาศัยอยู่ร่วมกับป่าได้ ควรมีลักษณะและรูปแบบอย่างไร จึงขอฝากประเด็นดังกล่าวไปยังคณะกรรมการสิทธิมนุษยชน เพื่อให้ช่วยผลักดันกฎหมายลำดับรองดังกล่าวให้มีลักษณะส่งเสริมให้ประชาชนสามารถอาศัยอยู่ร่วมกับป่าได้

๗. ประเด็นพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ ที่มีการกำหนดบทบัญญัติตัดหน้าที่และอำนาจของ กสม. หลายประการและมีความแตกต่างจากพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนที่ผ่านมา เช่น การตัดอำนาจไกล่เกลี่ยของ กสม. เป็นต้น โดยในทางสากล กสม. ถือเป็นสถาบันสิทธิมนุษยชนที่มีอำนาจพิจารณาถึงตุลาการ และการดำเนินงานในการตรวจสอบของ กสม. ได้มีความพยายามในการตัดขั้นตอนที่ไม่จำเป็นออกเพื่อให้เกิดความรวดเร็วขึ้น รวมทั้งใช้หลักการประสานความคุ้มครองสิทธิได้อย่างรวดเร็ว ดังนั้น การตรวจสอบของ กสม. จึงให้ความสำคัญกับหน่วยงานของรัฐ ประชาชน และภาคประชาสังคม จึงทำให้ กสม. มีความแตกต่างกับภาคประชาสังคม เนื่องจาก กสม. มีข้อดีที่มีอำนาจเชิญผู้แทนจากหน่วยงานและผู้ที่เกี่ยวข้องมาให้ข้อมูลประกอบการพิจารณา

นอกจากนี้ ยังเห็นว่าพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ กำหนดหน้าที่และอำนาจของ กสม. ทำหน้าที่ชี้แจงแทนรัฐบาล ซึ่งการกำหนดบทบัญญัติดังกล่าวส่งผลกระทบต่อความเป็นกลางของ กสม. ซึ่งหากต้องการให้ กสม. ของประเทศไทยกลับคืนสู่สถานะ A หากไม่สามารถแก้ไขบทบัญญัติดังกล่าว ก็ต้องสามารถชี้แจงและอธิบายได้ชัดเจนถึงการกำหนดหน้าที่ดังกล่าว โดยในส่วนของ กสม. ได้มีข้อเสนอแนะในการแก้ไขกฎหมายไปยังรัฐบาลแล้ว

นายวสันต์ ภัยหลิกี้ กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ได้กล่าวต่อที่ประชุม สรุปลงสาระสำคัญได้ ดังนี้

๑. ได้รับมอบหมายให้ผิดชอบงานด้านสิทธิและเสรีภาพสื่อ สิทธิและเสรีภาพในการแสดงออก งานด้านการดูแลกลุ่มเปราะบาง เด็ก ผู้พิการ ผู้สูงอายุ และประเด็นที่เกี่ยวกับการเลือกปฏิบัติ โดยลักษณะการทำงานจะเป็นการประสานความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เกิดการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนให้แก่ประชาชนได้อย่างรวดเร็ว และได้รับมอบหมายให้ทำงานด้านการสื่อสารไปยังสาธารณะ และเห็นว่าการสร้างวัฒนธรรมเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนเป็นเรื่องที่มีความสำคัญ ดังนั้น เรื่องการสื่อสารจะสามารถสร้างความเข้าใจให้เกิดขึ้นแก่สังคมในประเด็นต่าง ๆ เพิ่มมากขึ้น

๒. สำหรับเรื่องการประชุมทางไกล โดยการดำเนินงานของ กสม. จะเป็นรูปแบบของคณะทำงานเพื่อตรวจสอบข้อเท็จจริงจากฝ่ายต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นมาพิจารณา โดยหลักการในการพิจารณาเรื่องดังกล่าว คือ การใช้สิทธิและเสรีภาพตามหลักสิทธิมนุษยชนของทั้งฝ่ายกลุ่มผู้ชุมนุม เจ้าหน้าที่ประชาชนที่ได้รับผลกระทบจากการชุมนุมหรือจากการปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ด้วย และเห็นว่าหากสามารถดำเนินงานในเรื่องดังกล่าวได้รวดเร็วมากขึ้นจะสามารถช่วยคลี่คลายปัญหา หรือสามารถหาทางออกที่ลดการละเมิดสิทธิมนุษยชนได้ รวมทั้งยังมีการจัดเวทีเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นจากผู้ที่เกี่ยวข้อง ทั้งฝ่ายของเจ้าหน้าที่ของรัฐ กลุ่มผู้ชุมนุม ประชาชน โดยในการดำเนินงานของ กสม. ได้มีการเรียกร้องให้ยุติการใช้ความรุนแรงและทุกฝ่ายต้องเคารพสิทธิมนุษยชน

ส่วนงานด้านการดูแลกลุ่มเปราะบาง เรื่องสิทธิของเด็กซึ่งจะมีความเชื่อมโยงกับการชุมนุมและได้มีการหารือกับภาคีเครือข่ายในเรื่องสิทธิเด็กในการชุมนุม ซึ่งมีข้อสรุปที่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินงานของหน่วยงานของรัฐ จึงได้มีหนังสือข้อเสนอแนะไปยังสำนักงานตำรวจแห่งชาติ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงยุติธรรม และได้มีการติดตามเรื่องดังกล่าวเมื่อวันที่ ๒ พฤศจิกายน ๒๕๖๔ ซึ่งหน่วยงานดังกล่าวให้การตอบรับและจะนำข้อเสนอไปพิจารณาประกอบการดำเนินงานต่อไป

๓. งานด้านเสรีภาพสื่อ โดยได้มีการหารือกับภาคีเครือข่ายด้านสื่อและได้มีการแลกเปลี่ยนเกี่ยวกับข้อกำหนดออกตามความในมาตรา ๙ แห่งพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๔๘ ฉบับที่ ๒๗ และฉบับที่ ๒๙ เนื่องจากเห็นว่าข้อกำหนดดังกล่าวส่งผลกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นของสื่อและของประชาชน ซึ่งปัจจุบันได้มีการยกเลิกข้อกำหนดออกตามความในมาตรา ๙ แห่งพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๔๘ ฉบับที่ ๒๙ แล้ว

๔. งานด้านการจัดการเลือกปฏิบัติและกลุ่มหลากหลายทางเพศ และมีประเด็นเกี่ยวกับกฎหมายว่าด้วยจัดการเลือกปฏิบัติ ซึ่งภาคีเครือข่ายกลุ่มหลากหลายทางเพศเห็นว่า กฎหมายดังกล่าวจะมีความครอบคลุมกลุ่มเปราะบางทั้งหมด รวมทั้งเห็นว่า **กสม. และคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนควรร่วมกันขับเคลื่อนและผลักดันกฎหมายว่าด้วยจัดการเลือกปฏิบัติให้มีผลใช้บังคับโดยเร็ว**

ต่อมา นายสมชาย แสวงการ ประธานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชน สิทธิเสรีภาพและการคุ้มครองผู้บริโภค วุฒิสภา ได้กล่าวต่อที่ประชุมว่า คณะกรรมการสิทธิมนุษยชน สิทธิเสรีภาพและการคุ้มครองผู้บริโภค วุฒิสภา รู้สึกยินดีเป็นอย่างยิ่งที่คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้ให้การต้อนรับคณะกรรมการและคณะอนุกรรมการเป็นอย่างดีในการเดินทางมาเยี่ยมเยียนคณะกรรมการสิทธิ

มนุษยชนแห่งชาติในครั้งนี้ และเห็นด้วยกับแนวทางการดำเนินงานของ กสม. ชุดที่ ๔ ตามที่ได้นำเสนอตั้งกล่าว สำหรับการดำเนินงานของคณะกรรมการได้แบ่งการดำเนินงานในลักษณะของคณะอนุกรรมการ ๔ คณะ ดังนี้

๑. คณะอนุกรรมการด้านสิทธิมนุษยชนและสิทธิเสรีภาพ
๒. คณะอนุกรรมการด้านการสื่อสารมวลชนและสื่อสาธารณะ
๓. คณะอนุกรรมการด้านการคุ้มครองผู้บริโภค
๔. คณะอนุกรรมการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศและแผนแม่บท

ภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติด้านสิทธิมนุษยชน สิทธิเสรีภาพและการคุ้มครองผู้บริโภค

สำหรับการเดินทางมาเยี่ยมเยียนคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ คณะกรรมการมีวัตถุประสงค์เพื่อหารือแนวทาง และประสานความร่วมมือการขับเคลื่อน เรื่อง “การปกป้องและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนให้แก่ประชาชน และธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน” สืบเนื่องจากคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนฯ ได้รับมอบหมายให้พิจารณารายงานผลการประเมินสถานการณ์ด้านสิทธิมนุษยชนของประเทศไทย ปี ๒๕๖๒ และปี ๒๕๖๓ ซึ่งคณะกรรมการเห็นว่าสถานการณ์ด้านสิทธิมนุษยชนของประเทศไทยในช่วงระยะเวลาที่ผ่านมา มีประเด็นและข้อห่วงกังวลที่เกิดขึ้นหลายประการ ไม่ว่าจะเป็นการใช้สิทธิและเสรีภาพในการชุมนุมทางการเมือง สิทธิในการเข้าถึงการรักษาพยาบาล สิทธิในการเข้าถึงวัคซีนป้องกันโรคโควิด ๑๙ หรือสิทธิการได้รับเงินเยียวยาจากการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อโควิด ๑๙ และประเด็นสานต่อการดำเนินงานในเรื่องธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน ซึ่งประเทศไทยได้รับการยอมรับจากนานาประเทศว่าประเทศไทยได้มีการดำเนินงานเรื่องธุรกิจกับสิทธิมนุษยชนอย่างรอบด้าน และยังเห็นว่าเรื่องธุรกิจกับสิทธิมนุษยชนจะเป็นเงื่อนไขสำคัญในการแข่งขันทางการค้าต่อไปในอนาคต จึงควรมีการสานต่อการทำงานในเรื่องดังกล่าว รวมทั้งรับฟังความคิดเห็น มุมมอง ของกรรมการสิทธิมนุษยชนเกี่ยวกับรายงานทบทวนสถานการณ์สิทธิมนุษยชน รอบที่ ๓ ภายใต้กลไก UPR เป็นกระบวนการภายใต้คณะมนตรีสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ (Human Rights Council: HRC)

รายงานสรุปการเดินทางเข้าเยี่ยมเยียนและหารือแนวทางขับเคลื่อน เรื่อง “การปกป้องและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนให้แก่ประชาชน และธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน” ของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชน สิทธิเสรีภาพและการคุ้มครองผู้บริโภค วุฒิสภา โดยคณะอนุกรรมการด้านสิทธิมนุษยชนและสิทธิเสรีภาพ วันพฤหัสบดีที่ ๑๖ ธันวาคม ๒๕๖๔ ณ สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

ดังนั้น การประชุมหารือในวันนี้จะเป็นการร่วมแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นและหาแนวทางการขับเคลื่อน ในเรื่องดังต่อไปนี้

๑. ข้อห่วงใยด้านสิทธิมนุษยชนและสิทธิเสรีภาพ ประกอบด้วย

- การใช้สิทธิและเสรีภาพในการชุมนุมทางการเมือง
- การลดความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงบริการของรัฐ
- สถานการณ์ด้านสิทธิมนุษยชนของประเทศไทย
- สถานการณ์ด้านสิทธิมนุษยชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

๒. ข้อห่วงใยขององค์การสหประชาชาติที่มีต่อสถานการณ์ด้านสิทธิมนุษยชนของประเทศไทย และแนวทางการดำเนินงานของ กสม. ในแต่ละประเด็นตามข้อเสนอแนะและข้อห่วงใยดังกล่าว รวมทั้งประเด็นด้านสิทธิมนุษยชนตามรายงานคู่ขนานการประเมินสถานการณ์สิทธิมนุษยชนของประเทศไทย ตามกระบวนการ Universal Periodic Review (UPR) รอบที่ ๓

๒. เรื่องธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน ประเด็นแนวทางการขับเคลื่อนในภาคเอกชน และแนวทางการขับเคลื่อนเรื่องดังกล่าวในระยะต่อไป

โดยคณะกรรมการเชื่อมั่นเป็นอย่างยิ่งว่า การร่วมแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นในวันนี้ จะเป็นการสานต่อความร่วมมือระหว่างคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติให้มีความแน่นแฟ้นมากยิ่งขึ้น และสามารถประสานความร่วมมือกันในการขับเคลื่อนในเรื่องดังกล่าวให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรมต่อไป

รายงานสรุปการเดินทางเข้าเยี่ยมเยียนและหารือแนวทางการขับเคลื่อน เรื่อง “การปกป้องและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนให้แก่ประชาชน และธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน” ของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชน สิทธิเสรีภาพและการคุ้มครองผู้บริโภค วุฒิสภา โดยคณะอนุกรรมการด้านสิทธิมนุษยชนและสิทธิเสรีภาพ วันพฤหัสบดีที่ ๑๖ ธันวาคม ๒๕๖๔ ณ สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

เรื่อง กลุ่มบุคคลไร้รัฐไร้สัญชาติและผู้ที่ไม่มีสถานะทางทะเบียน

นายสมชาย แสวงการ ประธานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนฯ กล่าวว่า สำหรับการดำเนินงานในเรื่องของกลุ่มบุคคลไร้รัฐไร้สัญชาติและผู้ที่ไม่มีสถานะทางทะเบียน คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนฯ ได้มีการดำเนินงานในเรื่องดังกล่าวอย่างต่อเนื่อง และจากการลงพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ พบว่า มีประชาชนที่ไปทำงานในประเทศมาเลเซีย และไม่ได้แจ้งการเกิดของบุตรเป็นจำนวนมาก ประมาณ ๘,๐๐๐ คน และเห็นว่าการพิจารณาให้สัญชาติสามารถตรวจสอบได้ ๒ วิธี คือ

๑) การตรวจพิสูจน์สารพันธุกรรม (DNA)

๒) การสำรวจสาแหรกโดยมีกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน นายอำเภอ และกรมการปกครองให้การรับรอง และมีหลักฐานที่ชัดเจนเชื่อมโยงกันก็สามารถที่จะขอสัญชาติได้

ปัจจุบันคณะกรรมการเห็นว่า ควรมีการจัดทำโครงการลักษณะโครงการเฉลิมพระเกียรติ เพื่อให้สัญชาติแก่กลุ่มบุคคลดังกล่าวในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ และได้มีการประสานในเบื้องต้นกับ ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ศอ.บต.) และได้มีการหารือกับสถาบันนิติวิทยาศาสตร์ กระทรวงยุติธรรม และศูนย์พิสูจน์หลักฐาน ๑๐ ศูนย์ปฏิบัติการสำนักงานตำรวจแห่งชาติส่วนหน้า ถึงการตรวจ DNA แล้ว หากเป็นไปได้ทุกอย่างมีความพร้อมจะจัดทำโครงการเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ในเดือนเมษายน ๒๕๖๕

นายภาณุ อุทัยรัตน์ ที่ปรึกษาคณะกรรมการ และรองประธานคณะกรรมการด้านสิทธิมนุษยชน และสิทธิเสรีภาพ คนที่สอง ได้กล่าวต่อที่ประชุมว่า สำหรับการจัดทำโครงการเฉลิมพระเกียรติ เพื่อนำกลุ่มบุคคลไร้รัฐไร้สัญชาติและผู้ที่ไม่มีสถานะทางทะเบียน เข้าสู่ระบบ และได้รับสัญชาติ ซึ่งจำนวนของกลุ่มบุคคลดังกล่าวมีการสำรวจและมีตัวเลขที่ชัดเจน คือ ๘,๐๐๐ คน และเห็นว่าการดำเนินงานไปตามระบบปกติของส่วนราชการในแต่ละปีงบประมาณจะให้สัญชาติแก่กลุ่มบุคคลดังกล่าวได้ประมาณ ๘๐๐ - ๙๐๐ คน เนื่องจากการตรวจพิสูจน์ DNA มีค่าใช้จ่าย ประมาณ ๖,๓๐๐ บาทต่อราย และการจัดทำโครงการเฉลิมพระเกียรติจะได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สถาบันนิติวิทยาศาสตร์ กระทรวงยุติธรรม กรมการปกครอง เป็นต้น รวมทั้งคาดว่าจะสามารถจัดทำโครงการเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ในวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๖๕ ได้

เรื่อง •สถานการณ์ด้านสิทธิมนุษยชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

นายสมชาย แสวงการ ประธานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนฯ ได้กล่าวว่า จากการลงพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ เมื่อวันที่ ๒ - ๓ ธันวาคม ๒๕๖๔ ที่ผ่านมา และได้มีการประชุมหารือร่วมกับนักวิชาการ ภาคประชาสังคม สื่อมวลชน และภาคประชาชน ในพื้นที่พบว่า ศูนย์ศึกษาและประสานงานด้านสิทธิมนุษยชนในภูมิภาค มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี เห็นว่าการจัดตั้งศูนย์ดังกล่าวเพื่อให้ประชาชนในพื้นที่สามารถเข้าถึงการคุ้มครองและส่งเสริมสิทธิมนุษยชนได้โดยสะดวก และมีบทบาทหน้าที่ร่วมสร้างความรู้ความเข้าใจสิทธิมนุษยชนในพื้นที่ ประสานการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน ดังนั้น จะมีแนวทางการดำเนินงานอย่างไรให้ศูนย์ดังกล่าวมีกลไกการทำงานที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น จึงขอฝากประเด็นการพัฒนาการทำงานของศูนย์ศึกษาและประสานงานด้านสิทธิมนุษยชนให้ กสม. นำไปพิจารณาดำเนินงานของศูนย์ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

นายภาณุ อุทัยรัตน์ ที่ปรึกษาคณะกรรมการ และรองประธานคณะอนุกรรมการด้านสิทธิมนุษยชนและสิทธิเสรีภาพ คนที่สอง ได้กล่าวต่อที่ประชุม สรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

๑. ปัจจุบันปัญหาในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้มีสถานการณ์ดีขึ้นเป็นลำดับ คือ ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ชุมชนมีความเข้มแข็ง และประชาชนมีความเข้าใจมากขึ้น ทั้งความเข้าใจต่อประชาชนด้วยกัน และมีความเข้าใจในสถานการณ์ของประเทศและสถานการณ์ของโลก ซึ่งเรื่องของความเข้าใจยังเป็นปัญหาที่สำคัญประการหนึ่ง เนื่องจากมีกลุ่มผู้ไม่หวังดีบางกลุ่มพยายามสร้างความแตกแยกและความไม่เข้าใจให้เกิดขึ้นทั้งในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้และในเวทีระหว่างประเทศ

๒. สำหรับประเด็นเรื่องร้องเรียนเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิมนุษยชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ในปี ๒๕๖๔ พบว่า มีจำนวนลดน้อยลง และสำหรับการตรวจพิสูจน์ DNA เห็นว่าสิ่งสำคัญในการดำเนินงานในเรื่องดังกล่าว คือ การสร้างความเข้าใจเพื่อให้ทุกฝ่ายมีความมือกับการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่

๓. สำหรับประเด็นเรื่องการซ้อมทรมาน ปัจจุบันการดำเนินงานในเรื่องดังกล่าวมีความคืบหน้าเป็นอย่างมาก และมีจำนวนลดน้อยลง

๔. สำหรับปัญหาสิทธิเด็กและสตรี ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ จากการลงพื้นที่ของนายกรัชมณตรี เมื่อวันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๖๔ มีการนำเสนอครอบครัวในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ที่มีความพิการทั้งครอบครัว และสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงมีความห่วงใยเกี่ยวกับประเด็นดังกล่าว และได้มีการฝึกอาชีพให้แม่ที่มีลูกพิการ ซึ่งเป็นประเด็นที่น่าสนใจในการฝึกให้คนมีความเข้มแข็งและสามารถช่วยเหลือตนเองได้

๕. เห็นว่าการแก้ไขปัญหাজังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยส่วนใหญ่จะสอบถามจากผู้นำชุมชน ผู้นำศาสนา จึงทำให้ได้ข้อมูลที่ไม่มีเปลี่ยนแปลง ดังนั้น การลงพื้นที่ตรวจสอบข้อเท็จจริงควรสอบถามจากประชาชนในพื้นที่โดยตรง

ดังนั้น การดำเนินงานของ กสม. เป็นความหวังของคนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ และการดำเนินงานของ กสม. ควรมีการรับฟังข้อมูลและข้อเท็จจริงทั้งสองฝ่าย

รายงานสรุปการเดินทางเข้าเยี่ยมเยียนและหารือแนวทางการขับเคลื่อน เรื่อง “การปกป้องและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนให้แก่ประชาชน และธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน” ของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชน สิทธิเสรีภาพและการคุ้มครองผู้บริโภค วุฒิสภา โดยคณะอนุกรรมการด้านสิทธิมนุษยชน และสิทธิเสรีภาพ วันพฤหัสบดีที่ ๑๖ ธันวาคม ๒๕๖๔ ณ สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

นางสาวปิติกาญจน์ สิทธิเดช กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ได้กล่าวต่อที่ประชุมว่า ประเด็นเรื่องการกระทำทารุณ ถือว่าเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนที่มีความร้ายแรงและนำมาเป็นเงื่อนไขอื่น ๆ หลายประการ และการทำงานเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวที่ผ่านมา การตรวจสอบในเรื่องการกระทำทารุณจะใช้ DNA เป็นหลักฐานมาเอาผิดกับผู้กระทำความผิด ซึ่งสามารถแก้ไขปัญหาก็ได้ระดับหนึ่ง

สำหรับบทบาทของ กสม. จะได้รับเรื่องร้องเรียนเกี่ยวกับการกระทำทารุณในสถานที่ต่าง ๆ ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ แต่การเข้าถึงพยานหลักฐานดังกล่าวค่อนข้างมีจำกัด และไม่สามารถเข้าถึงได้ทันถ่วงที ซึ่งปัจจุบัน กสม. จะร่วมมือกับคุณหมอลอเรน ชาวสวีตเซอร์แลนด์ ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการประเมินผลกระทบที่ได้รับความรุนแรง และนำผลการประเมินไปใช้เป็นหลักฐานในการดำเนินคดีต่อศาล ซึ่งศาลในประเทศสวีตเซอร์แลนด์ และศาลสิทธิมนุษยชนในยุโรปยอมรับว่าหลักฐานดังกล่าว สามารถใช้เป็นพยานหลักฐานได้ โดยคุณหมอลอเรน จะเดินทางมาประเทศไทย และกสม. จะเชิญหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้าร่วมพูดคุย เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ถูกต้องตรงกันเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าว

นายวสันต์ ภัยหลิกี้ กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ได้กล่าวว่า เรื่องการกระทำทารุณ การตรวจสอบข้อเท็จจริงจะมีข้อจำกัดในการเข้าถึงพยานหลักฐานต่าง ๆ และเห็นว่าส่วนหนึ่งที่จะสามารถช่วยลดปัญหาการซ้อมทรมานและลดเรื่องร้องเรียนได้ คือ ความโปร่งใสในกระบวนการสอบสวน เช่น การติดตั้งกล้องวงจรปิดในห้องสอบสวน การตรวจร่างกาย เป็นต้น ซึ่งจะเป็นหลักฐานในการยืนยันข้อเท็จจริงต่าง ๆ

นายสุชาติ เศรษฐมาลินี กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ได้กล่าวต่อที่ประชุมว่า ปัจจุบันเห็นว่าการดำเนินงานของ กอ.รมน. ภาค ๔ มีการพัฒนาในด้านการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนมากขึ้น และมีความตั้งใจว่าเมื่อ กสม. เปิดสำนักงานสิทธิมนุษยชนในพื้นที่ภาคใต้ จะเชิญ กอ.รมน. ภาค ๔ มาหารือแนวทางการทำงานขับเคลื่อนเรื่องสิทธิมนุษยชนร่วมกัน

นายสมชาย แสวงการ ประธานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนฯ ได้กล่าวว่า สำหรับการแก้ไขปัญหาในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ กสม. และคณะกรรมการ อาจมีความร่วมมือในการจัดเวทีรับฟังความคิดเห็น และแลกเปลี่ยนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยอาจตั้งเป้าหมายว่าในระยะ ๓ ปีข้างหน้า ปัญหาในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้จะมีความสงบเกิดขึ้น

นางสาวพรประไพ กาญจนรินทร์ ประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ได้กล่าวต่อที่ประชุมว่า ตามที่ กสม. เปิดสำนักงานสิทธิมนุษยชนในพื้นที่ภาคใต้ ในช่วงต้นปี ๒๕๖๕ ซึ่งจะเชิญผู้ที่มีบทบาทสำคัญในเรื่องสิทธิมนุษยชนและองค์การสหประชาชาติ (UN) เข้าร่วมการเปิดสำนักงานดังกล่าว ในโอกาสนี้จึงขอเรียนเชิญคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนฯ เข้าร่วมงานดังกล่าว

พลโท กฤษณะ วโรภาช อนุกรรมการด้านสิทธิมนุษยชนและสิทธิเสรีภาพ ได้กล่าวต่อที่ประชุม สรุปลงสาระสำคัญได้ ดังนี้

๑. ร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทรมานและการกระทำให้บุคคลสูญหาย พ.ศ. มาตรา ๑๑ ที่กำหนดว่า

“พฤติการณ์พิเศษใด ๆ ไม่ว่าจะ เป็นภาวะสงครามหรือภัยคุกคามที่จะเกิดสงคราม ความไม่มั่นคงทางการเมืองภายในประเทศ หรือสถานการณ์ฉุกเฉินสาธารณะอื่นใด ไม่อาจนำมาอ้างเพื่อให้เกิดการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้เป็นการกระทำ ที่ชอบด้วยกฎหมาย”

ซึ่งร่างมาตรา ๑๑ อาจจะทำให้เป็นอุปสรรคต่อการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ และเห็นว่าผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่จะต้องรับทราบถึงการมีกฎหมายดังกล่าว รวมทั้งต้องมีการปรับการทำงานเพื่อให้เกิดความโปร่งใส

๒. สำหรับการจัดทำคู่มือการจัดการเรียนรู้สิทธิมนุษยชนศึกษาขั้นพื้นฐาน ๕ ช่วงชั้น ขอเสนอให้ กสม. นำคู่มือดังกล่าวเสนอต่อมูลนิธิการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม เพื่อเป็นคู่มือของครูในการสอนเรื่องสิทธิมนุษยชน

เรื่อง **การจัดการศึกษา** ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

นายภาณุ อุทัยรัตน์ ที่ปรึกษาคณะกรรมาธิการ และรองประธานคณะอนุกรรมการด้านสิทธิมนุษยชนและสิทธิเสรีภาพ คนที่สอง ได้กล่าวต่อที่ประชุมว่า เมื่อปี ๒๕๕๕ กระทรวงศึกษาธิการได้อนุญาตให้โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สามารถรับเด็กอนุบาลเข้าเรียนในโรงเรียนได้ ซึ่งหลายภาคส่วนมีข้อสังเกตว่า เด็กอาจไม่ได้เรียนรู้การอยู่ร่วมกันแบบพหุวัฒนธรรม ซึ่งจะทำให้เกิดปัญหาความไม่เข้าใจของสังคมที่ต้องอยู่ร่วมกันได้

นางปริดา คงแป้น กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ได้กล่าวต่อที่ประชุม สำหรับประเด็นการศึกษาในมหาวิทยาลัยแถบตะวันออกเฉียงกลางของนักเรียน นักศึกษา ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้พบว่า เด็กดังกล่าวได้รับทุนการศึกษาในการไปศึกษาต่อ และได้รับทราบข้อมูลว่าการไปเรียนในมหาวิทยาลัยแถบตะวันออกเฉียงกลาง เมื่อจบมาแล้วไม่สามารถเทียบวุฒิการศึกษาในประเทศไทยได้ ซึ่งเห็นว่าประเด็นดังกล่าว กระทรวงศึกษาธิการควรพิจารณาหลักสูตรและรายละเอียดของประกาศนียบัตรที่ได้รับ และศึกษาประเด็นปัญหาดังกล่าวอย่างจริงจังเพื่อเทียบวุฒิการศึกษา และเพื่อให้เด็กกลุ่มดังกล่าวมีโอกาสทำงานในประเทศตามวุฒิการศึกษาที่กำหนดได้

นายสมชาย แสวงการ ประธานคณะกรรมาธิการสิทธิมนุษยชนฯ ได้กล่าวว่า ในช่วงระยะเวลา ๑๗ ปีที่ผ่านมา มีการให้ทุนการศึกษาเด็กในพื้นที่ไปเรียนในมหาวิทยาลัยแถบตะวันออกเฉียงกลาง และส่วนใหญ่ไปเรียนเพื่อกลับมาเป็นผู้นำศาสนา ประกอบกับเห็นว่าหากมีการปรับเปลี่ยนแนวคิดให้นักเรียน นักศึกษา มีความสนใจในวิชาอื่น ๆ นอกจากการไปเรียนเพื่อมาเป็นผู้นำทางศาสนา ก็เป็นแนวทางหนึ่งในการแก้ไขปัญหาการจัดการศึกษา ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ได้

เรื่อง ธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน

นายสมพงษ์ แก้วเจริญไพศาล อนุกรรมการด้านสิทธิมนุษยชนและสิทธิเสรีภาพ ได้กล่าวว่า สำหรับเรื่องธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน คณะอนุกรรมการได้มีการดำเนินงานในเรื่องดังกล่าวอย่างต่อเนื่อง และได้มีการจัดทำข้อเสนอแนะและแนวทางการดำเนินงานไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง พิจารณาดำเนินงานในเรื่องดังกล่าว และภาคเอกชนเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนเรื่องดังกล่าว ทั้งในเรื่องการจ้างแรงงานที่จะทำให้ผู้ประกอบการมีการดูแลแรงงานตามหลักสิทธิมนุษยชน เพิ่มมากขึ้น

ซึ่งเห็นว่าการดำเนินงานเรื่องดังกล่าวในระยะ

ต่อไป และตามปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนที่ประเทศไทยได้ร่วมลงนามไว้ มีหลายหัวข้อที่มีความเชื่อมโยงกับประเด็นในเรื่องการขับเคลื่อนเรื่องธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน จึงเห็นว่าควรมีการขยายความร่วมมือกับภาคีเครือข่ายเพื่อขับเคลื่อนเรื่องธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน ดังนี้

- การเพิ่มเครือข่ายเรื่องธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน โดยให้ครอบคลุม ๓ กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่

๑) กลุ่มเป้าหมายที่เป็นตลาดทุน คือ ทุนที่อยู่ในตลาดหลักทรัพย์หรือภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์

๒) กลุ่มธุรกิจที่ขับเคลื่อนภายใต้หน่วยงานที่เป็นความร่วมมือของ คณะกรรมการร่วมภาคเอกชน ๓ สถาบัน (กกร.) ประกอบด้วย สภาหอการค้าแห่งประเทศไทย สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย และสมาคมธนาคารไทย เพื่อให้ภาคธุรกิจขนาดใหญ่ตระหนักและมีความรับผิดชอบในการเคารพสิทธิมนุษยชนตามหลักการขั้นนำของสหประชาชาติว่าด้วยธุรกิจและสิทธิมนุษยชน (UNGPs) ทั้งในเรื่องของการจ้างแรงงาน การบังคับใช้แรงงาน การเลือกปฏิบัติ การค้ามนุษย์และการเอาเปรียบแรงงานข้ามชาติ

๓) กลุ่มหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง

- การดำเนินงานในเรื่องธุรกิจกับสิทธิมนุษยชนของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการส่งออก ได้แก่ กรมพัฒนาธุรกิจการค้า กรมส่งเสริมการส่งออก กรมการค้าระหว่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์ กรมสรรพากร กรมสรรพสามิต กระทรวงการคลัง และสภาวิชาชีพบัญชี เพื่อส่งเสริมและผลักดันให้มีการนำหลักเกณฑ์เรื่องธุรกิจกับสิทธิมนุษยชนไปกำหนดเป็นหลักเกณฑ์ในการพิจารณาดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจของแต่ละหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการส่งออก และควรร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐด้านแรงงานและด้านสังคม ซึ่งจะช่วยให้ครอบคลุมการดำเนินการเรื่องธุรกิจกับสิทธิมนุษยชนในทุกขนาดของภาคธุรกิจ

ทั้งนี้ เห็นว่าหากคณะกรรมการ และ กสม. ได้มีการขับเคลื่อนการทำงานร่วมกัน จะเป็นประโยชน์ต่อการขับเคลื่อนเรื่องธุรกิจกับสิทธิมนุษยชนในประเทศเป็นอย่างมาก

รายงานสรุปการเดินทางเข้าเยี่ยมเยียนและหารือแนวทางการขับเคลื่อน เรื่อง “การปกป้องและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนให้แก่ประชาชน และธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน” ของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชน สิทธิเสรีภาพและการคุ้มครองผู้บริโภค วุฒิสภา โดยคณะอนุกรรมการด้านสิทธิมนุษยชนและสิทธิเสรีภาพ วันพฤหัสบดีที่ ๑๖ ธันวาคม ๒๕๖๔ ณ สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

นางสาวพรประไพ กาญจนรินทร์ ประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ได้กล่าวว่า ปัจจุบัน กสม. ได้มีการดำเนินงานขับเคลื่อนเรื่องธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน และได้มีการทำงานร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์อย่างใกล้ชิด และในภูมิภาคอาเซียน ประเทศไทยเป็นที่ยอมรับในการดำเนินงานเรื่องดังกล่าว ดังนั้น จึงเห็นว่ากระบวนการเกี่ยวกับการประกอบธุรกิจตั้งแต่ต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ ผู้ประกอบการมีความตระหนักเป็นอย่างดีว่าต้องมีการดำเนินการอย่างไร เพื่อไม่ให้เกิดมาตรการกีดกันทางการค้า

สำหรับกลุ่มเป้าหมายที่เห็นว่าควรที่จะต้องมีการทำความเข้าใจเรื่องดังกล่าวเพิ่มมากขึ้น คือ กลุ่มผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) เพื่อให้ผู้ประกอบการดังกล่าว สามารถประกอบธุรกิจต่อไปได้โดยเคารพต่อหลักการสิทธิมนุษยชน โดยได้มีการทำงานร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์อย่างใกล้ชิด

นางสาวปติกาญจน์ สิทธิเดช กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ได้กล่าวว่า การดำเนินงานเรื่องธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน กสม. จะร่วมมือกับมหาวิทยาลัยบูรพาในการจัดทำหลักสูตรร่วมกัน โดยมีกลุ่มเป้าหมาย คือ ผู้ประกอบการในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) เพื่อทำความเข้าใจให้ผู้ประกอบการได้รับทราบเกี่ยวกับเรื่องธุรกิจกับสิทธิมนุษยชนดังกล่าว

นางปรีดา คงแป้น กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ได้กล่าวว่า สำหรับการขับเคลื่อนเรื่องธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน ควรมีการขับเคลื่อนเรื่องดังกล่าวไปในระดับพื้นที่และระดับจังหวัด และธุรกิจการท่องเที่ยวด้วย เพื่อให้ทุกภาคธุรกิจประกอบธุรกิจโดยยึดหลักการประกอบธุรกิจโดยเคารพหลักสิทธิมนุษยชน

นายวสันต์ ภัยหลิกี้ กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ได้กล่าวว่า เรื่องธุรกิจกับสิทธิมนุษยชนเป็นประเด็นใหม่ และประเทศไทยได้รับการยกย่องและยอมรับในการดำเนินงานในเรื่องดังกล่าว และเห็นว่าการทำงานร่วมกันของทั้งหน่วยงานภาครัฐ องค์กรเอกชน จะสามารถช่วยขับเคลื่อนเรื่องดังกล่าวได้เร็วขึ้น รวมทั้งเห็นด้วยกับข้อเสนอที่ให้มีการทำงานร่วมกับคณะกรรมการร่วมภาคเอกชน ๓ สถาบัน (กกร.) และเห็นว่าหากมีการสร้างกลไก หลักเกณฑ์ที่เป็นระบบขึ้นจะทำให้การขับเคลื่อนเรื่องดังกล่าวมีความรวดเร็วและกระจายไปยังหลายภาคส่วน

นายสมชาย แสวงการ ประธานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนฯ กล่าวว่า สำหรับการขับเคลื่อนในเรื่องธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน เห็นว่า คณะกรรมการ กสม. คณะกรรมการร่วมภาคเอกชน ๓ สถาบัน (กกร.) ประกอบด้วย สภาหอการค้าแห่งประเทศไทย สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย และสมาคมธนาคารไทย สามารถประสานความร่วมมือเพื่อขับเคลื่อนเรื่องดังกล่าวร่วมกันได้ รวมทั้งเห็นด้วยกับข้อเสนอที่ควรมีการดำเนินงานในระดับพื้นที่ เพื่อให้การดำเนินงานในเรื่องดังกล่าวเกิดผลเป็นรูปธรรม

ประเด็นหารืออื่น ๆ

เรื่อง ปัญหาศูนย์พักพิงของผู้ลี้ภัย

คณะกรรมการฯ ได้มีการติดตามปัญหาปัญหาศูนย์พักพิงของผู้ลี้ภัยอย่างต่อเนื่อง และมีการหารือไปยังผู้เกี่ยวข้องหลายหน่วยงาน เพื่อให้กลุ่มบุคคลดังกล่าวได้มีการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น และมีสิทธิที่จะรับการฉีดวัคซีนป้องกันโรคโควิด – ๑๙ และจากสถานการณ์สู้รบในประเทศเมียนมา ที่มีมากขึ้นในเวลานี้ โดยเฉพาะช่วงฤดูแล้ง ซึ่งมีผลกระทบมากขึ้นต่อพี่น้องประชาชนที่อาศัยอยู่ริมชายแดนไทย – เมียนมาใกล้พื้นที่สู้รบ

จึงมีข้อเสนอว่าหน่วยราชการในพื้นที่ชายแดนไทย ให้มีการเตรียมความพร้อมมากขึ้น และควรมีการจัดตั้งงบประมาณให้กับศูนย์พักพิงชั่วคราว เพื่อรองรับผู้ลี้ภัยสงครามชาวไทยและชนกลุ่มน้อยชาวเมียนมาริมชายแดนที่จะหนีภัยสงครามข้ามมาพักพิงชั่วคราว เพิ่มงบประมาณที่มากขึ้น ในการจัดเสบียงอาหารและยารักษาโรคให้เพียงพอ และจัดหน่วยดูแลรักษาความปลอดภัย พร้อมทั้งให้หน่วยราชการที่เกี่ยวข้องเข้าไปให้ความช่วยเหลือในด้านอื่น ๆ ตามหลักการสิทธิมนุษยชนสากลด้วย

เรื่อง สิทธิของผู้ต้องขังที่ได้รับพระราชทานอภัยโทษ

ตามที่ปรากฏเป็นข่าวเกี่ยวกับนักโทษคดีทุจริตโครงการรับจำนำข้าว ที่สร้างความเสียหายให้แก่ประเทศหลายแสนล้านบาท ได้รับการลดวันต้องโทษ ซึ่งเป็นประเด็นที่สังคมเกิดความเคลือบแคลงสงสัยเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ในการลดวันต้องโทษ และการจัดลำดับขั้นนักโทษว่าอาจมีการเอื้อประโยชน์หรือให้ประโยชน์ต่อผู้ต้องขังกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง ซึ่งเห็นว่าประเด็นดังกล่าวเป็นประเด็นที่ กสม. จะต้องมีการตรวจสอบ เนื่องจากเห็นว่า การกระทำดังกล่าวจะส่งผลกระทบต่อกระบวนการยุติธรรมระยะยาว

โดย กสม. ได้มีการหารือเรื่องดังกล่าวในเบื้องต้น และหากในอนาคตมีข้อมูลที่ชัดเจน กสม. ก็จะหยิบยกเรื่องดังกล่าวขึ้นพิจารณาต่อไป

